Bijlage II. Toelichting op het overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2026

1. Rentelasten (voordeel € 100.000,-)
De rentelasten zijn bijgesteld op basis van de huidige gegevens. Uit de berekeningen blijkt dat de rentelasten, op basis van een recente liquiditeitsprognose, dalen met € 100.000,- voor 2026. Dit komt met name doordat in de eerste helft van 2026 de inkomende geldstromen hoger lagen dan verwacht en de uitgaande geldstromen lager dan verwacht. Hierdoor is het rekening-courant minder benut dan begroot en is er minder rente betaald.

2. Lagere opbrengst grondwateronttrekking (nadeel € 68.000,-)
Bedrijven betalen voor het onttrekken en lozen van grondwater een vergoeding.
Door een wijziging van de vergunning bij een bedrijf voor grondwateronttrekking is de vergunde hoeveelheid aanzienlijk verlaagd. Het bedrijf heeft minder behoefte aan grondwater. Hierdoor valt de jaarlijkse opbrengst circa € 68.000,- lager uit dan in voorgaande jaren. Dit leidt tot een nadeel van € 68.000,-.

3. Herstel gemaal Dorkwerd / schade vloer & de kruipruimte (nadeel € 175.000,-)
Bij de inspectie van één van de pompen van gemaal Dorkwerd is eind 2025 aanzienlijke schade geconstateerd. Vanwege de hoge kosten en lange levertijd is gekozen voor revisie van de pomp. De revisiewerkzaamheden zijn in 2026 gestart en blijken omvangrijker en specialistischer dan aanvankelijk voorzien. De totale kosten worden geraamd op € 235.000,-. Na de reeds opgenomen € 60.000,- in de voorjaarsrapportage resteert voor de najaarsrapportage een aanvullend benodigd bedrag van € 175.000,-.

4. Zeven baggeren traject (nadeel € 32.000,-)
Tijdens het baggeren van de hoofdwatergang langs de N374 zijn oude geotextiel en tegels aangetroffen die in het verleden in de watergang zijn aangebracht. Om de bagger te kunnen aanbieden bij de aanliggende percelen van de betreffende boeren, moet deze eerst worden uitgezeefd. De hiervoor benodigde extra werkzaamheden en stortkosten leiden tot een nadeel van € 32.000,-.

5. Robotmaaiers (nadeel € 25.000,-)
In de loop van 2026 is gestart met de pilot inzet van robotmaaiers op een aantal locaties. De inzet hiervan is goed bevallen en wordt voortgezet. De bijbehorende huurkosten leiden in 2026 tot een nadeel van € 25.000,-.

6. Zuiveren afvalwater voor Waterschap Drents Overijsselse Delta (voordeel € 80.000,-)
Een deel van het afwater binnen het beheergebied van Waterschap Drents Overijsselse Delta wordt door ons gezuiverd. Door een stijging van het zuiveringstarief en toegenomen vervuilingseenheden leidt dit tot hogere doorbelaste kosten voor de zuivering van het afvalwater. In de begroting 2027 is dit voordeel ook structureel verwerkt.

7. Terugboeking Akkerranden (voordeel € 40.000,-)
Dit bedrag is ten onrechte opgenomen in de jaarrekening 2025 als verplichting aan de Provincie Groningen. Het bedrag van € 40.000,- is abusievelijk ten laste van het reguliere budget betaald. De opgenomen verplichting van € 40.000,- komt derhalve te vervallen.

8. Vergoeding gemaakte uren IRV 2022-2025 (voordeel € 110.000,-)
De afgelopen periode heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de toekomstige kosten als gevolg van de bodemdaling door gaswinning.
De Commissie Bodemdaling heeft onlangs als sluitstuk van het proces van de Inventarisatie Resterende Verplichtingen (IRV), een concept-besluit genomen ten aanzien van de eenmalige kosten en de contante waarde van de periodiek terugkerende kosten (vervangingsinvesteringen en exploitatiekosten) voor bestaande en nieuw te verwachten bodemdalingsobjecten. Deze waarde is de basis voor de beoordeling van de toereikendheid van de door NAM gestelde zekerheid. De betreffende beheerders/overheden hebben de mogelijkheid om hun reactie hierop te geven, waarna de Commissie een definitief besluit zal nemen. De uren die medewerkers van ons waterschap de afgelopen jaren besteed hebben aan deze inventarisatie kunnen worden gedeclareerd bij de Commissie Bodemdaling. De vergoeding die wij hiervoor verwachten te ontvangen bedraagt in totaal € 110.000,-.

9. Verkoop terrein voormalig VKA-gemaal Beukema (voordeel € 31.000,-)
In Hoogezand stond voorheen het rioolgemaal Beukema. Het gemaal was gelegen in de VKA -leiding (tracé Foxhol-Noordbroek) en is in 2022 geamoveerd. Het perceel heeft thans geen functie meer voor het waterschap. Vanuit een bedrijf is interesse getoond in het perceel van het voormalige gemaal en met dit bedrijf is de verkoop overeengekomen van het perceel grond voor een bedrag van € 31.000,-.

10. Bijdrage gedragscode onderzoek (nadeel € 27.000,-)
Vanuit de Unie van Waterschappen wordt gezamenlijk geïnvesteerd in het vergroten van de kennis over de gedragscode in relatie tot de kerntaak van de waterschappen, waaronder het bestendig onderhoud van watergangen en waterkeringen. De gedragscode bevat afspraken over hoe waterschappen bij onderhouds- en beheerwerkzaamheden rekening houden met beschermde planten- en diersoorten.
Het onderzoek wordt gecoördineerd door de STOWA en loopt over de periode 2026-2030.
Voor Waterschap Hunze en Aa's bedraagt de jaarlijkse bijdrage aan het onderzoek € 27.000,- en deze bijdrage is voor 2026 in deze najaarsrapportage verwerkt.
Met de toekomstige jaarlijkse bijdragen voor de periode 2027-2030 is rekening gehouden in de meerjarenraming 2027-2031.

11. Waterschapsbelastingen (voordeel € 174.000,-)
Op basis van de tweede kwartaalrapportage van het Noordelijk Belastingkantoor wordt een hogere opbrengst aan waterschapsbelastingen verwacht. De hogere opbrengst wordt voornamelijk veroorzaakt door een voordeel van € 268.000,- op de watersysteemheffing gebouwd, als gevolg van een hogere WOZ-waarde dan verwacht.

Daartegenover staat een nadeel van € 57.000,- op de zuiveringsheffing, voornamelijk doordat het aantal éénpersoonshuishoudens sterker stijgt dan verwacht. Op de verontreinigingsheffing wordt een nadeel van € 35.000,- verwacht. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door circa 1.500 minder vervuilingseenheden bij meetbedrijven dan begroot, als gevolg van een lagere lozingsprognose van een bedrijf en het stoppen van een bedrijf in 2026.

12. Calamiteit persleiding Annen – Gieten (nadeel € 60.000,-)
In mei 2026 is in een graslandperceel een lekkage ontstaan in het leidingtracé Annen–Gieten. Voor het beheersen van de situatie en het repareren van de leiding is tot nu toe € 60.000,- aan kosten gemaakt. De omvang van eventuele aanvullende kosten is nog onzeker, omdat het onderzoek naar mogelijke bodemverontreiniging en de noodzaak van sanering nog loopt. Daarnaast wordt onderzocht of de reeds gemaakte en eventuele toekomstige kosten geheel of gedeeltelijk bij de verzekeraar

kunnen worden gedeclareerd. De lekkage deed zich voor in een deel van het tracé dat nog niet voor vervanging in beeld was. Het incident wordt geëvalueerd om lessen te trekken en herhaling in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.

13. Softwarelicenties (nadeel € 150.000,-).
We zitten in een overgang van software- en dataopslag in eigen beheer naar opslag in de Cloud. Deze verschuiving zorgt voor extra kosten op de exploitatie (abonnementen voor cloudoplossingen). Naast verschuiving naar de Cloud wordt software ook steeds sneller vernieuwd en moet het aan meer wetgevende veiligheidseisen voldoen. Daarnaast zijn een aantal softwarelicenties bij een andere partij ondergebracht teneinde deze uitgaven rechtmatig te doen. Deze ontwikkelingen zorgen voor duurdere licenties en/of ook voor aanvullende software. Tot slot worden er ook extra kosten gemaakt voor de inzet van een aantal AI-toepassingen, die bijdragen aan innovatie en procesoptimalisatie, en door extra support in het kader van de aanstaande BIO 2.0 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Ook is dit bedoeld voor informatiebeveiligingsmaatregelen, welke wettelijk opgelegd worden vanuit de CSIR (CyberSecurity ImplementatieRichtlijn). Ook de cyberbeveiligingswet en de wet weerbaarheid kritieke entiteiten hebben impact op onze softwarekosten.
Gelet op het voorgaande, aangevuld met algemene prijsstijgingen die wij merken op de softwaremarkt, stijgen de kosten van onze softwarelicenties in 2026 met € 150.000,-.

14. Noodinstallatie vuilroosters rwzi Scheemda (nadeel € 100.000,-)
Op de RWZI Scheemda worden nieuwe trommelzeven geplaatst ter vervanging van de bestaande vuilroosters. Kort voor de start van dit project vielen beide oude vuilroosters uit, waardoor een noodinstallatie moest worden geplaatst. Tijdens het recente proefdraaien van de nieuwe trommelzeven is gebleken dat de achterliggende afvoer te veel weerstand veroorzaakt. Deze afvoer moet daarom worden aangepast. Totdat deze werkzaamheden zijn afgerond, blijft de noodinstallatie noodzakelijk. De totale kosten van de noodinstallatie, inclusief de nog te verwachten kosten in de komende maanden, bedragen € 100.000,- in 2026.

15. Herstel schade dilatatievoeg rwzi Hoogezand (nadeel € 50.000,-)
Begin 2026 is naast een van de circuits van de RWZI Hoogezand een lekkage geconstateerd. Aanvankelijk werd vermoed dat een persleiding lek was, maar tijdens de graafwerkzaamheden bleek dat het afvalwater uit het circuit afkomstig was. Omdat zich nabij de lekkage een dilatatievoeg bevindt, is het circuit met behulp van een duikploeg geïnspecteerd. Uit deze inspectie bleek dat de dilatatievoeg over de volledige lengte in slechte staat verkeerde. De voeg is vervolgens met inzet van meerdere duikploegen volledig vervangen. De kosten van deze operatie bedroegen € 50.000,-. Naar aanleiding van deze schade wordt begin volgend jaar ook het andere circuit geïnspecteerd, waarbij het risico bestaat dat ook daar de dilatatievoeg moet worden vervangen. Daarnaast zullen vergelijkbare inspecties worden uitgevoerd bij de overige rioolwaterzuiveringsinstallaties.

16. Revisie effluentpompen rwzi Scheemda (nadeel € 45.000,-)
Dit jaar zijn de effluentpompen van de RWZI Scheemda geïnspecteerd. Daarbij bleek één van de pompen aanzienlijk versleten en daarom was revisie noodzakelijk. Dit was onverwacht, omdat op basis van eerdere inschattingen nog geen revisie nodig zou zijn. De versnelde slijtage is mogelijk deels veroorzaakt door vervuiling als gevolg van de niet goed functionerende vuilroosters en deels door zand dat de zandvanger passeert. De totale kosten van de revisie bedroegen € 45.000,-.

17. Onttrekking bestemmingsreserve duurzaamheidsbudget (voordeel € 230.000,-)
Voor de aanschaf van een elektrische smalspoorkraan is door het dagelijks bestuur een eenmalige bijdrage van € 230.000,- beschikbaar gesteld vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid voor de meerkosten van deze investering ten opzichte van een niet-elektrische kraan. Met deze onttrekking wordt het restant van de reserve het benut. De onttrekking uit de bestemmingsreserve leidt tot een voordeel van € 230.000,-. Hiertegenover staat dat in deze najaarsrapportage wordt voorgesteld het krediet Onderhoudsmachines met € 230.000,- te verhogen.

18. Diesel (nadeel € 100.000,-)
Door de ontwikkelingen op de internationale energiemarkt en de aanhoudende geopolitieke onzekerheden, waaronder de spanningen in het Midden-Oosten, zijn de brandstofprijzen hoger dan verwacht. Hierdoor wordt voor diesel een nadeel van € 100.000,- verwacht.

19. Zuiveren afvalwater door Noorderzijlvest (voordeel € 805.000,-)
Ten behoeve van een doelmatige uitoefening van (grootschalige) taakonderdelen inzake het zuiveren en laboratoriumwerkzaamheden werken de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest sinds 1 januari 2000 samen en zijn daartoe een lichte gemeenschappelijke regeling aangegaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Aangezien er sprake is van een zeer onzekere markt, is tussen de beide besturen afgesproken vanaf 2022 af te rekenen op basis van werkelijke kosten.
In onze begroting 2026 is de te betalen bijdrage aan Noorderzijlvest inzake het zuiveren gebaseerd op de begroting 2026 van de GR. Ten opzichte van de begroting vallen met name de kapitaallasten een stuk lager uit als gevolg van het nog niet activeren van een aantal grote projecten (uitvoering loopt nog). Gelet op het voorgaande is ons verwacht aandeel inzake het zuiveren € 805.000,- lager.

20. Ziektebudget (voordeel € 100.000,-)
Jaarlijks is een budget beschikbaar voor vervanging bij ziekte. Tot op heden is dit budget in 2026 slechts beperkt benut, omdat minder externe inhuur wegens ziekte nodig was dan in voorgaande jaren. Hoewel nog onzeker is hoe het ziekteverzuim en de daarmee samenhangende vervangingskosten zich in de rest van het jaar ontwikkelen, wordt bij voortzetting van de huidige lijn een voordeel van € 100.000,- verwacht.

21. Salarissen en sociale lasten en toevoeging aan voorziening voormalig personeel en bestuur (per saldo budgettair neutraal)
Aan de voorziening voormalig personeel en bestuur verwachten we in 2026 € 450.000,- te moeten toevoegen. Deze toevoeging houdt verband met de uitstroom van personeel uit de reguliere formatie als gevolg van langdurige ziekte en de periode die nodig is voor de overgang naar ander werk. Tegelijkertijd ontstaat op de personele begroting eenmalig financiële ruimte op de salaris- en sociale lasten. Deze ruimte wordt met name veroorzaakt door openstaande vacatures en het later dan begroot invullen van vacatures. De vrijval op de personele begroting biedt daarmee ruimte om de benodigde toevoeging aan de voorziening voormalig personeel en bestuur op te vangen.

22. Zuiveren afvalwater door Vechtstromen (nadeel € 40.000,-)
Een deel van het afvalwater binnen ons beheergebied wordt gezuiverd door het aangrenzende waterschap Vechtstromen. Hiervoor is gekozen omdat zuivering bij een nabijgelegen zuiveringsinstallatie van Vechtstromen doelmatiger en kostenefficiënter is dan transport naar een eigen installatie.
Bij Vechtstromen is de afgelopen jaren sprake geweest van een stijging van de zuiveringstarieven. De hogere tarieven leiden tot hogere doorbelaste kosten voor de zuivering van ons

afvalwater. In de voorjaarsrapportage 2026 was hier reeds een nadeel voor meegenomen. Op basis van de ontvangen factuur wordt in deze najaarsrapportage een aanvullend nadeel meegenomen van € 40.000,-.

23. Afrekening bijdragen VKA 2022-2025 (voordeel € 585.000,-)
De Provincie Groningen, Waterschap Hunze en Aa's en de op de Veenkoloniale Afvalwaterleiding (VKA) aangesloten bedrijven hebben in 2021 een intentieovereenkomst ondertekend. Daarin is onder meer opgenomen dat de aangesloten bedrijven zich bereid verklaren om vanaf 1 januari 2022 de kosten van een sluitende jaarlijkse exploitatie van de VKA te dragen. Op basis van de uitwerking van deze afspraken wordt over de jaren 2022 tot en met 2025 een afrekening aan de aangesloten bedrijven verstuurd. Uitgaande van de werkelijke kosten wordt daarbij, ten opzichte van het bedrag waarmee eerder rekening is gehouden, een aanvullende bijdrage in rekening gebracht. Dit leidt tot een voordeel van € 585.000,-. Dit voordeel is inclusief de te verwachten hogere bijdragen voor 2026.

24. Subsidie personele kosten (voordeel € 475.000,-)
Voor het uitgevoerde en inmiddels afgeronde project Revitalisatie rietoevers Zuidlaardermeer is een subsidie ontvangen voor de uren die medewerkers van het waterschap aan dit project hebben besteed. Omdat de personeelsuren die aan projecten worden besteed niet worden geactiveerd, komt de ontvangen subsidie van € 475.000,- ten gunste van de exploitatie. Dit leidt in 2026 tot een voordeel van € 475.000,-.

25. Onttrekking en inzet bestemmingsreserve NPLG (per saldo budgettair neutraal)
Van het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) is een subsidie ontvangen van € 300.000,- voor door ons bestede uren aan het NPLG in 2023.
Een aantal medewerkers binnen het waterschap hebben hier uren aan besteed.
Deze subsidie is bedoeld ter compensatie van uren die onze medewerkers niet aan "reguliere" werkzaamheden hebben kunnen besteden. Deze subsidieregeling is echter pas medio oktober 2023 gepubliceerd. Hierdoor hebben we deze subsidie niet kunnen inzetten om extra (tijdelijke) personele capaciteit aan te trekken om de werkzaamheden die zijn blijven liggen in te halen (wat het doel van de subsidie is). Om deze reden is bij de jaarrekening 2023 besloten om voor de ontvangen subsidie van € 300.000,- een bestemmingsreserve NPLG te vormen. Middels deze bestemmingsreserve NPLG worden de extra personeelskosten voor het inhalen van werkzaamheden die zijn blijven liggen, gecompenseerd. In 2024 en 2025 is hiervoor in totaal € 167.000,- onttrokken. In deze najaarsrapportage wordt nogmaals € 70.000,- aan deze bestemmingsreserve in 2026 onttrokken. Hiermee worden de extra personeelskosten/inhuurkosten, gelet op het voorgaande, in 2026 gedekt. De bestemmingsreserve heeft hierna nog een hoogte van € 63.000,-
(€ 300.000,- - € 167.000,- - € 70.000,-).